

Motion till riksdagen 2013/14:So396

av **Emma Henriksson och Désirée Pethrus (KD)**

Nationella riktlinjer för ungdomsmottagningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationella riktlinjer för ungdomsmottagningar.

Motivering

Alla ungdomar måste få det stöd och den kunskap som behövs för att ha ett säkert och ansvarsfullt sexliv där de värnar om sin hälsa. Men enligt studien UngKAB09 från Göteborgs universitet anser hälften av de tillfrågade ungdomarna att de inte har fått tillräcklig kunskap om könssjukdomar och hiv.

Möjligheten att få information om och tillgång till preventivmedel för att ha säkert sex får inte vara beroende av bostadsort, men den dystra sanningen är att så ofta är fallet. Idag finns endast ca 270 ungdomsmottagningar runt om i landets 290 kommuner. Socialstyrelsen har i en rapport visat att resurserna, kompetensen och tillgängligheten varierar mellan mottagningarna, vilket gör att det inte finns någon garanti för att den som är i behov av hjälp får det.

Alliansregeringen har, tack vare socialminister Göran Hägglunds arbete, etablerat en ungdomsmottagning på nätet – umo.se – som är ett bra komplement till fysiska ungdomsmottagningar. Men även om umo.se är ett bra sätt att nå ungdomar som kanske annars inte skulle ta sig till en ungdomsmottagning är det långt ifrån tillräckligt.

Det är viktigt att samhället erbjuder ungdomar kunskap och stöd i sex och samlevnad som ett komplement till det viktiga stöd som föräldrarna är. Stödet från vuxenvärlden är viktigt både för att stärka ungdomar i frågor om den kroppsliga integriteten och för att förebygga oönskade graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar.

För att erbjuda alla ungdomar möjlighet att besöka en ungdomsmottagning måste nationella riktlinjer tas fram som är anpassade efter ungdomarnas be-

Fel! Okänt namn på

hov. Det handlar om att ungdomsmottagningarna ska ha öppettider såväl på helger som under sommaren.

Det är angeläget att personalen på ungdomsmottagningarna bejakar både tjejer och killar. Idag är personalen huvudsakligen utbildad för att möta unga tjejer. De flesta mottagningar har en gynekolog men ingen androlog eller läkare. Unga killar får därmed inte samma möjlighet till hjälp som tjejer. Bristen på kompetens rörande killar påverkar inte bara killarna utan även tjejer som kan smittas av könssjukdomar och som inte sällan tar på sig ansvaret för en oplanerad graviditet. Ungdomsmottagningarnas preventivmedelsrådgivning är främst riktad till tjejer, vilket i många fall leder till att tjejen i ett förhållande tar på sig det preventiva ansvaret. Vi anser att det borde vara obligatoriskt för ungdomsmottagningarnas personal att gå en andrologikurs där de lär sig att undersöka unga killar, möta deras frågor om kroppen och ge dem preventivmedelsrådgivning.

För att kunna tillgodose alla ungdomars behov krävs även att det finns stöd för homosexuella, bisexuella och transpersoner och de som är osäkra i sin könsidentitet eller sin sexuella läggning och för de ungdomar som växer upp i familjer där våld, missbruk eller hedersproblematik förekommer.

Socialstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2012 i uppdrag att göra en kartläggning av ungdomsmottagningarnas verksamhet. I återslagrapporteringen konstaterade Socialstyrelsen att tillgängligheten varierar under året. Många ungdomsmottagningar har begränsade öppettider under sommaren eller håller helt stängt. Enligt Socialstyrelsens kartläggning har två tredjedelar av mottagningarna minskade öppettider under sommaren. Det finns även de som har helt stängt under delar av sommaren. Normalt sett har mottagningarna öppettider på vardagar, dock finns det mottagningar som på försök har haft helgöppet i syfte att öka tillgängligheten. Enligt Socialstyrelsen har majoriteten av ungdomsmottagningarna öppettider 25–40 timmar i veckan, men ett fåtal har endast öppettider upp till 8 timmar i veckan.

Behovet av nationell styrning av ungdomsmottagningarna har påpekats av flera statliga utredare och myndigheter, bland annat av Anders Milton när han såg över det förebyggande arbetet mot oönskade graviditeter och Folkhälsoinstitutet i dess rapport om sexuell och reproduktiv hälsa som presenterades för något år sedan. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2013

Emma Henriksson (KD)

Désirée Pethrus (KD)